

TROMSØ INDREMEDISINSKE SPESIALISTSENTER as (TIS as)

Modifisert fra Norsk Elektronisk Legehåndbok 2009

Hjertearytmi

Hva er hjertearytmi?

Hjertearytmeproblemer, hjertearytmier, opptrer når de elektriske impulsene i hjertet ditt som samordner hjerteslagene dine, ikke fungerer skikkelig og får hjertet ditt til å slå for fort, for langsomt eller uregelmessig.

De fleste mennesker opplever av og til tilfeldige, kortvarige, vanligvis helt harmløse arytmier. Det kan være hjertet som hopper over et hjerteslag eller noen ekstra raske hjerteslag etter hverandre. Tilstanden oppleves som hjertebank.

Hos eldre mennesker kan et slikt urolig hjerte være mer plagsomt, og i noen tilfeller også en mer alvorlig tilstand. Da ledsages rytmeforstyrrelsen av kortpustethet, besvimelse eller endog plutselig død. Hjertet stopper eller slår så langsomt at det medfører oksygenmangel til hjernen og til hjertet selv. Hvis ikke tilstanden behandles umiddelbart, kan livet være i fare.

Symptomer og tegn

En rytmeforstyrrelse i hjertet behøver ikke å gi symptomer. I en del tilfeller er det legen som oppdager det ved en rutinekontroll, før du merker noe. Men ofte forårsaker unormale hjerterytmier klare symptomer og tegn som:

- Uro, skjelving i brystet
- Rask hjertebank
- Langsom hjertebank
- Brystsmerter
- Kortpustethet
- Svimmelhet
- Det svartner for øynene
- Besvimelse eller nær besvimelse

Hva forårsaker hjertearytmi?

[Hjertet](#) er inndelt i fire kammer med to kammer på høyre og to kammer på venstre side. På hver side er det et forkammer (atrium) og et hjertekammer (ventrikkel) som samarbeider om å pumpe blodet ut i kretsløpet. Kamrene på høyre side pumper blodet ut i lungekretsløpet og kamrene på venstre side pumper blodet ut i det store kretsløpet. I forbindelse med et enkelt hjerteslag fungerer de to kamrene på samme side som to pumper. Først trekker de mindre forkamrene seg sammen og fyller de avslappede hjertekamrene med blod. Like etter trekker de kraftige hjertekamrene seg sammen og presser ut blod i kretsløpene samtidig som klaffene til forkamrene lukkes og de fylles med blod igjen. Effektiv blodsirkulasjon krever en rytmisk samordning av forkamrene og hjertekamrene for å få best mulig pumpeeffekt. I tillegg kreves det god kontroll over pulsen, dvs. hastigheten på hjerteslagene, som normalt er 60-100 slag per minutt når kroppen er i hvile. Samordningen av disse to mekanismene utføres via [hjertets elektriske system](#). Du kan lese om hjertets elektriske system [her](#).

Skader på det elektriske systemet i hjertet

Hos en frisk person med et normalt, friskt hjerte, er det usannsynlig at en vedvarende rytmeforstyrrelse kan oppstå uten at en eller annen utvendig faktor virker inn. Det kan være et elektrisk sjokk eller bruk av et ulovlig legemiddel. Det skyldes først og fremst at hjertet er fritt for unormale elementer, som f.eks. arrvev. Arr i hjertet kan oppstå som følge av en lang rekke tilstander, men vanligst er det etter et [hjerteinfarkt](#). Arrforandringer kan forstyrre igangsettingen av en impuls i sinusknuten eller utbredelsen av impulsen i ledningssystemet. I tillegg vil hjertecellenes manglende evne til å lede elektriske impulser i refraktærperioden, bidra til å forhindre at tilfeldige elektriske impulser oppstår et annet sted enn i sinusknuten, utvikler seg til en arytmi. Har derimot hjertet en sykdom eller skade, kan igangsettingen og utbredelsen av hjertets elektriske impulser bli destabilisert, noe som øker risikoen for at arytmier kan oppstå.

Tilstander som kan medføre arytmi

Enhver forandring i hjertet kan føre til utvikling av arytmi på grunn av:

- Nedsatt blodtilførsel. Dersom blodtilførselen til hjertet er redusert, kan det endre hjertecellenes evne til å fungere normalt - noe som også gjelder de cellene som leder de elektriske impulsene i hjertet.
- Skade eller død av hjertevev. Når hjertevev ødelegges eller dør, kan det påvirke måten de elektriske impulsene brer seg ut i hjertet på.

Koronar hjertesykdom

Sykdommen omfatter de to tilstandene [angina pectoris](#) og [hjerteinfarkt](#), og den skyldes nedsatt eller blokkert sirkulasjon i hjertets kransårer (koronararteriene). Skjønt koronar hjertesykdom er blitt forbundet med mange ulike former for arytmi, er den oftest forbundet med [ventrikkelarytmier](#) og plutselig hjertedød. Innsnevringen av koronararteriene kan tilta så mye at en del av hjertet ditt dør på grunn av mangel på blod (hjerteinfarkt). Et gammelt hjerteinfarkt etterlater et arr i hjertemuskelen. Elektriske kortslutninger rundt arret kan forstyrre den normale hjertefunksjonen ved å få hjertet til å slå farlig fort (ventrikkeltakykardi) eller til å gå over i flimring (ventrikkelflimmer). Ubehandlet fører ventrikkelflimmer til død.

[Kardiomyopati](#)

Denne tilstanden oppstår først og fremst når ventrikkelveggene strekkes og forstørres (dilatert kardiomyopati) eller når venstre ventrikkelvegg fortykkes og hemmer utpumpingen av blod (hypertrofisk kardiomyopati). I begge tilfellene nedsettes hjertets evne til å pumpe blod og det fører ofte til skade på hjertevevet.

Klaffesykdom

Lekkasje eller innsnevringer i hjerteklaffene kan medføre strekking og fortykkelse av hjertemuskelen. Når hjertekamrene blir forstørret og svekket som følge av den ekstra belastningen fra trange eller lekkende klaffer, er det økt risiko for at det kan oppstå arytmi.

Arytmityper

Hjertearytmier kan forekomme ved feilfunksjon i enhver fase av hjertets elektriske system. Legene klassifiserer arytmier ut fra hvor de oppstår (i atriene eller ventriklene) og hastigheten på hjerteslagene. Takykardi betyr hurtig puls - det vil si mer enn 100 slag per minutt. Bradykardi betyr langsom puls - en hvilepuls under 60 minutter per minutt.

Ikke alle [takykardier](#) eller [bradykardier](#) betyr sykdom. I forbindelse med fysisk belastning er det normalt at det oppstår sinus takykardi for å sikre at vevene dine får nok oksygenrikt blod. Idrettsutøvere i hvile har en puls under 60 slag per minutt fordi hjertene deres arbeider så effektivt (pumper mye blod på en gang).

Det skiller mellom takykardier som oppstår i atriene (atrieflimmer, atrieflutter, supraventrikulære takykardier, Wolff-Parkinson-White syndrom) og i ventriklene (ventrikkeltakykardi, ventrikkelflimmer, langt QT-syndrom). Ventrikkeltakykardiene er vanligvis alvorligere enn atrietykardiene.

Ufarlige [ekstraslag](#) kan oppstå både i atriene og ventriklene.

Når bør du kontakte lege?

Arytmier gjør at du kan kjenne ekstraslag eller at hjertet raser av sted eller slår for langsomt. Andre symptomer og tegn kan skyldes nedsatt utpumping av blod fra hjertet. Det kan være kortpusthet, svakhetsfølelse, svimmelhet, besvimelse eller besvimelsestendens, brystmerter eller ubehag. Du bør søke legehjelp umiddelbart hvis du plutselig eller hyppig opplever noen av disse tegnene på tidspunkt der du ikke forventer dem. Dersom lite eller ikke noe blod pumpes gjennom kroppen, vil en person med ventrikkelflimmer falle om i løpet av sekunder og være uten puls og pust. Hvis dette skjer, må de som er sammen med deg:

- Ringe 113
- Hvis noen nær deg kan hjertelungeredning, bør de starte med det straks. Det kan hjelpe til å opprettholde blodsirkulasjon til organene inntil man får gitt et elektrisk sjokk (defibrillering).

Bærbare defibrillatorer finnes på et økende antall steder - sjekk om det finnes noe slikt i nærheten. Disse defibrillatorene er enkle å bruke, og de er programmert slik at de gir sjokk kun når det trengs.

Komplikasjoner

Visse arytmier kan øke din risiko for komplikasjoner.

Hjerneslag. Når atriene fibrillerer, er de ute av stand til å pumpe blodet effektivt. Blod som stopper opp i atriene kan danne blodlevringer (blodkoagler). Hvis en slik blodkoagel løsner, kan den flyte med blodet og tette igjen en arterie i hjernen og forårsake et hjerneinfarkt (et område i hjernen som mister blodforsyningen sin). Det kan skade eller ødelegge en del av hjernen din, og det kan føre til død. Risikoen for hjerneslag er høyere dersom du har høyt blodtrykk, er eldre enn 65 år, har hjertesvikt eller du har hatt hjerneslag tidligere. Legen vil i slike tilfeller foreskrive blodtynnende medisin som Marevan®, for å minske risikoen for blodkoagler.

Hjertesvikt. Det kan oppstå dersom hjertet ditt pumper for dårlig over en lengre periode som følge av takykardi eller atrieflimmer. Noen ganger kan kontroll over hastigheten til arytmien som forårsaker hjertesvikten, gi en klar bedring i hjertets funksjon.

Plutselig hjertedød. Enkelte hjertearytmier kan føre til hjertestans eller ventrikkelflimmer. Uten øyeblikkelig behandling fører disse tilstanden til død.